

DODAWAĆ (230) *vb impf*

o oraz drugie a jasne. ◇ *W inf* dodaw- (33), dodaw- (13); dodaw- *GliczKsiąż* (1), *LubPs* (1), *BielKron* (1), *Mącz* (7), *KuczbKat* (1), *BielSpr* (1), *ModrzBaz* (4), *Calag* (1), *KochPs* (2), *StryjKron* (1), *ReszPrz* (1), *GostGosp* (1), *LatHar* (1), *WujNT* (1), *CiekPotr* (1); dodaw- *RejZwierz* (1), *RejAp* (1), *SkarŻyw* (1), *GórnTroas* (1), *OrzJan* (1), *WyprPl* (1), *RybGęśli* (2); dodaw- *RejPos* (1); dodaw- : dodaw- *RejZwierz* (1:1), *SarnStat* (6 : 2), *PowodPr* (1 : 1). *W pozostałych formach: temat* dodaj- a zawsze jasne, temat dodaw- a pochylone. ◇ *W formach tematów praes* dodaj- (45), dodaw- (93); dodaw- *FalZioł* (2), *GlabGad* (1), *KlerWes* (1), *RejPs* (1), *RejKup* (1), *Diar* (1), *BielKom* (1), *GliczKsiąż* (2), *RejZwierz* (2), *RejAp* (4), *RejPos* (2), *BielSat* (1), *RejZwierz* (10), *RejPosWstaw* (1), *BudBib* (1), *KarnNap* (1), *ModrzBaz* (6), *StryjKron* (1), *NiemObr* (1), *KochMRot* (1), *ReszPrz* (1), *ReszHoz* (4), *WerKaz* (1), *ArtKanc* (1), *BielRozm* (1), *PaprUp* (1), *GrabowSet* (1), *KołakSzczęśl* (1), *WujNT* (2), *KlonWor* (3), *SzarzRyt* (1); dodaj- *LubPs* (1), *GórnDworz* (1), *SkarŻyw* (3), *GórnTroas* (1), *RybGęśli* (1), *SiebRozmyśl* (1), *SkarKaz* (2), *PaxLiz* (2); dodaw- : dodaj- *RejWiz* (5 : 3), *Leop* (2:1), *BielKron* (1:1), *Mącz* (12:4), *BudNT* (2:1), *CzechRozm* (2 : 1), *Oczko* (2 : 1), *KochPs* (1 : 5), *KochFr* (1 : 1), *ZawJeft* (1 : 1), *Calep* (1 : 1), *LatHar* (2 : 8), *SarnStat* (1 : 4), *GosłCast* (2 : 1).

inf dodawać (40). ◇ *praes 1 sg* dodawam (5), dodaję (3); -am (4), -am (1) *Calep*. ◇ *2 sg* dodawasz (3), dodajesz (3). ◇ *3 sg* dodawą (53), dodaje (21). ◇ *1 pl* dodawamy (1), dodajemy (1). ◇ *3 pl* dodawają (14), dodają (11). ◇ *praet 2 sg m -s* dodawał (1). ◇ *3 sg m* dodawał (4). *f* dodawała (5). *n* dodawało (3). ◇ *3 pl m pers* dodawali (7). *subst* dodawały (1). ◇ *fut 1 sg m* będę dodawał (1). ◇ *2 sg m* będziesz dodawać (1). *f* będziesz dodawała (1). ◇ *3 sg m* będzie dodawał (4), dodawać będzie (2); będzie dodawał *GliczKsiąż* (1), *RejAp* (1), *RejPos* (1); dodawać będzie *SarnStat* (1); będzie dodawał: dodawać będzie *ModrzBaz* (1:1). ◇ *1 pl* będziemy dodawać (1). ◇ *3 pl* będą dodawać: dodawać będą (1:1) *SarnStat*. ◇ *imp 3 sg* niechaj dodawą (1). ◇ *2 pl* dodawajcie (2). ◇ *con 1 sg m* bym dodawał (1). ◇ *3 sg m* by dodawał (4). *f* by dodawała. (1) ◇ *1 pl m pers* byśmy dodawali (1). ◇ *3 pl m pers* by dodawali (4). ◇ *impers praes* dodawano (2). ◇ *con* by dodawano (1). ◇ *part praes act* dodawając (13), dodając (7).

Sł stp, Cn notuje, *Linde XVI i XVIII w. s.v. dodać*.

1. *Dawać, darowywać, udzielać* (226) :

a. *O dobrach materialnych; dostarczać, zaopatrywać, wręczać (sprawiać, aby ktoś miał); suppeditare* *Mącz, Cn, Modrz, JanPrzyw; praebere* *Calag, Cn, Vulg; subministrare, sufficere, suggerere* *Mącz, Cn; administrare, dare* *Vulg; distribuere* *Mącz; submittere* *Cn [w tym: komu (45), czemu (9)] (77) : Potym yáko mu nye doftawálo ná rofkólfne žycye/ rodzicy mu thež nye dodawáli/ yáł fie złego towarzystwá y kradzyeży *GliczKsiąż* E5v; żony nye poymye wyliczáyác fwe nyedoftátki/ á miłófnice będye myał z doftátkyem/ they będye dodawał/ nákládał/ kupował y íprawował. *GliczKsiąż* P, G7; *RejWiz* 59v; *Subministro, Przipoługuyę/ Pomagam/ Dodáye/ Nádawam/ Przikładam. Mącz* 222c, 434c; *Oczko* 7v; *RybGęśli* A4.*

dodawać czego [w tym: komu, czemu (42)] (56): nie ktore [*pszczoły*] kwiatki noszą wążę zakładaia/ drugie materiją na wołk íprawuia, drugie plałtri buduia, drugie wody dodawia. *FalZioł* IV 27d; *Nyemáłz* tedy gorífey zapráwy yáko buyne odzienya/ ktorych áby im nye dodawáli bárzo ná tym wyele yeft. *GliczKsiąż* F5v; *RejWiz* 104; *Leop* 2.Reg 19/32; *OCeanus* morze/ wífzytkich wod

ná świećie Oćiec y gołpodarz [...] wżytkie^{mv} też fwiátu kupieckich rzeczy zeglarłtwem do dawa *BielKron* 461, 72v, 224, 278, 408; Sufficit hoc praediolum alimentis omnium, Ten folwárczek dodawa żywnośći wżem. *Mqcz* 116b; Tela ad manum subministrare, Dodawać łtrzał. *Mqcz* 442c, 145b; Máteryey dodawa co potrzebá mátká/ Sniey żywność wżyfcy máią/ łtąd przydzie y łzátká. *BielSat* C3 [*idem BielRozm* 20]; *KuczKat* 185; *BudNT* 2. *Cor* 9/10; Pan Bog łtworzyciel wżytkiego światá iest tak dobrotliwy/ że wżytkim pożywienia dodawa do fytości [*Deus, conditor orbis, tanta benignitate est, ut victum ad satietatem omnibus suppeditet*]/ netylko [!] bogáтым/ ále y vbogim. *ModrzBaz* 48v; Bo á ktoż będzie dodawał żywnośći/ y nam y bydłu/ ielli żadnego oraczą niebędzie? *ModrzBaz* 80, 80, 124v; *Oczko* 34v; Vżywáli do fytu: chęć przedsię zołtáie/ A pan wedla łákomłtwá dołtátku dodáie. *KochPs* 116; Oná go zátáilá przez łześć lat/ álz do śmierći onego Cefarzá niezbożnego Konłtánłá: łłżąc mu pilnie wkaźdey połłudze y nalifłzney: dodáiąc mu też ksiąg do czytánia y ná wżytkim go ćiełzac [!] *SkarŻyw* 392; *StryjKron* 572, 672; Ty nocną rołłę łpuczałz: ty dołtátkiem hoynym Zywey wody dodawałz rzékom niełpokoynym. *KochFr* 125; á nie tylko tym ktorzy w łzpitalu leżą/ ále też y wżyftkim inżym chorym/ w niedołtátku połłozonym/ lekarłtw dodawaia. *ReszHoz* 121, 121, 130; *ReszPrz* 19; *BielRozm* 20; *LatHar* 59, 200, 566; *RybGęśli* B4; A ktory dodáie naśienia śieiaćemu; doda [...] też chlebá ku iedzeniu [*Qui autem administrat semen seminanti et panem ad manducandum*] *WujNT* 2. *Cor* 9/10; *SarnStat* 393, 394. Cf *dodawać czego do czego; czego z czego; czego na co; czego czym; Zwroty*.

dodawać czego do czego (4): *BielKron* 275v; także y do Stęzyce/ podług dawného zwyczáiu/ łoli Krákwłkiéy dodawać będzie powinien co potrzebá/ Zupnik náłz wysłzey przerzeczony. *SarnStat* 394. Cf *Zwroty*.

dodawać czego z czego (1): Pracá też krole łpráwuie/ Y wżemi łkárby łzafuie. Bo przy łkárbiech zyemłkich łtawa/ Świátu ich z zyemie dodawa. *BielKom* D6v.

dodawać czego na co (2): ktory [*Bóg*] dodáie nam bogáto wżytkiego ná pożywánie. *BudNT* 1. *Tim* 6/17. Cf »za pieniądze dodawać«.

dodawać czego czym (1): Castellum etiam accipitur pro laxiore derivaculo in aquae ductibus, ex quo aqua per fistulas varie distribuitur, Mieyłce ná które wodá z rzék/ álbo ynich zrzódl łcieka/ á z onąd zálfię rurámi wody miáłtu dodawa. *Mqcz* 40b.

dodawać co (5): abyś nas raczył rozkazać zachować wedle tej ceduły, ktorą WKM swemu PM dodawamy. [...] abyś nas WKM przy tych kondycyjach, ktore na tej karcie podawamy, zostawić raczył. *Diar* 47; Szłá oná niewiáłtá/ y zámknęłá drzwi o łobie y o fyniech łwoich: Oni dodawałi náczyniá/ á oná nálewáłá [*illi offerebant vasa, et illa infundebat*]. *Leop* 4. *Reg* 4/5, 1. *Esdr* 6/8; Swiećę mu też goráiącą dodawaia/ áby łie światłóści práwey/ to iest/ Páná Chriłtá [...] dzierzáło *KarnNap* Cv; *SarnStat* 125.

Ze zdaniem celowym (1): Y ná to żeby iefzcze tym bárżiey łię łkázil, Nie miałes mu dodawać. *CiekPotr* 9.

W charakterystycznych połączeniach: dodawać pokarmu, pożywienia, spiże (2), *strawy, żywności* (8).

Zwroty: »dodawać pieniędzy« = subministrare pecuniam, suggerere a. suppeditare sumptus *Mqcz*, *Cn*; *subministrare sumptum* *Mqcz*; *praebere sumptum* *Cn* [*szyk zmienny*] (5): *Suggerere sumptus alicui*,

Dodawać komu pieniędzy. *Mącz* 145b, 222c, 432c, 434d; Koftéróm co dodaią pieniędzy. *SarnStat* 246.

»za pieniądze dodawać« (2): A ftamtąd do drugich imion zá też pieniądze drugim Vrzędnikom dodawác/ ná potrzeby do dworow y do folwárkow *GostGosp* 56; *SarnStat* 389.

»potrzeb dodawać« = *zaopatrywać w żywność* [szyk zmienny] (8): Suffarraneus, qui far in castra convehit, Który żyta á potrzeb po trofze do obozu dodawa. *Mącz* 427c; Profand vorreichen. Spize/ potrzeb dodawác. Praebere commeatum. *Calag* 381b; *ReszHoz* 118; Ewángelią opowiedaiącemu winni łuchácie potrzeb dodawác. *WujNT* Yyyyy3, 600, 602; *SarnStat* 204, 278.

W przen [czego; w tym: komu (3)] (4) : od wíflech nieprzyaióól gwałtownieyfzych/ Czárthá/ fwiáthá/ y ciáálá/ bronii: y żebyfmy fie też bronili/ broń á horęza nam dodawa. *Leop* *A3v; Tákžec y dziš ty flepe/ przedfię ftrzela [*Wenus*] Sárny/ A pod pięknym obłowem/ dodawa im fkwárny. Ze fie drugi vdawi/ niźli ią przechowa *RejZwierz* 114v; á zá lekkim ftráchem wilkow iego/ będziefz vciekał á odbiegał ftdaká onego/ á nie będziefz im fmiął dodawác onego wiernego páłthwiská ich/ tobie od Páná ich zwierzonego. *RejPos* 123v.

dodawac z czego (1): pokóy lubię: ten mię do fytości ciefzy/ [...] á nie wyfłowionych Gron dodawa okwicie z iágód požádlivych. *GosłCast* 9.

Przen (2) :

Wyrażenie: »dodawac [czemu] ostróg« = *pobudzac ku dobrym uczynkom* (2): mušifz temu fwowolnemu ofłowi á temu tępemu ciáłu fwemu viác obroku/ á dodawác mu oftrog/ y przypátrowác mu częfto munfztuku/ áby fwowolnie nie buiáło. *RejZwierc* A3v, 112.

b. *O dobrach niematerialnych (wartościach duchowych, psychicznych); powodowác, przysparzac, potęgowac (sprawiac, aby ktoš stal się jakiś lub osiągnął jakiś stan); acuere Mącz; extimulare, incitare, perstimulare Cn; iuvare, praestare JanStat [w tym: komu (98), czemu (6)] (149) :*

dodawac czego [w tym: komu, czemu czego (81)] (111): *FalZioł* II 3c; Abowiem w ruchaniu krew fie zagrzewa á tak y infzym członkom ciepła dodawa. *GlabGad* L; *GliczKsiqz* L8; *LubPs* hh6v; *RejWiz* 4, 25v, 82v; *Leop* 1.Petr 4/11; *BielKron* 332²; *Mącz* 3a, 7d, 343d; *GórnDworz* Bb; lalką żywność zowie/ bo iáko fię lalką podpieraia/ ták żywność šił dodawa *BudBib* Ez 4/16 marg; *BudNT* 1.Petr 4/11; *Oczko* 6v; Práwieš nas/ o wieczny bože/ Ogniem zprobował: niemože Srebrá lepiéy nikt doznáwác/ Y ognia wiécéy dodawác. *KochPs* 95, 121; *ReszPrz* 45; Aleć iednáka wfytkim śmierć/ á nie ma wrotu: Powszechny iéy ftrách/ náfzym dodáie kłopotu. *GórnTroas* 33; Pámiéc/ máterey y rzeczy do rozmyšłania y vważania fłužących dodáie. *LatHar* 662, 233; *WujNT* 1.Petr 4/11; *SarnStat* *3v [2 r.]; którym též [obywatelom] [...] poddáni pańftw náfzych przerzeczonych/ którzykolwiek o to będą fzukáni/ máia pomocy/ rády/ y lálki dodawác [*debent praestare auxilia, consilia et favores JanStat* 896] *SarnStat* 1113; o gđzieby zewfząd dobra myšł rošć miála Skądže iey ty álbo czym będziefz dodawála? *WitosłLut* A5; *GosłCast* 46; *PaxLiz* Dv; *SzarzRyt* A3v. Cf *dodawac czego w miasto czego; Zwroty*.

dodawac czego w miasto czego (1): Mowa wmiałto nieba piekla Do dawa my [!]/ by fię wfciekla. *RejKup* g4v.

dodawac co (2): Przywiódł im też ná pámięć y rátunki Bołkie/ kthore dodawał oycom ich [Admonuit autem eos et de auxiliis Dei, quae facta sunt erga parentes] Leop 2.Mach 8/19; NiemObr ktv. Cf *dodawac co w czym*.

dodawac co w czym (1): A wy tez k temu pilności wżelákiey przykładáiąc/ dodawayćie w wierze wálzey cnotę/ á w cnoćie vmieiętność [Vos autem curam omnem subinferentes ministrare in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam] WujNT 2.Petr 1/5.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Iuno páni bogáłtwá/ páńłtwá ym dáruie. Pallás páni wśfech náuk/ mądrołćią łłáfuie. Venus ym też do dáwá [!]/ że piekni bywáią. KlerWes A2.

Zwroty: »dodawac chuci, chciwości, ochoty« [w tym: *ku czemu* (3)] = *incitare aviditatem, praestare appetentiam* Mącz [szyk zmienny] (5 : 1 : 1): Incenduntur omnes ad studia, gloria, Sławá/ cześć/ y chwałá/ wiele ym dodáwa chući ku vczeniu. Mącz 167c, 53b, 295c; Trábá w każdą potrzebę dodawa chćiwości. RejZwierc 120; CzechRozm 145; łam Gedimin dodawáiąc Rycerłtwu łwoiemu ochoty/ bliżey pod łcianę przyiáchwłzy/ vkázował łzáncom y Táranam mieyłce łłufzniefze do łłuczenia/ y rozwałania báłzty iedney StryjKron 411.

»dodawac Ducha (swego łwiętego)« [szyk zmienny] (4): Oto [Bóg] przedłię pobudza ludzi łwięte/ ludzi pobożne/ á dodawa im Duchá łwego łwiętego/ [...] áby nań [na człowieka] wołáli RejAp 2v, AA3v, 73v; Ktory tedy wam dodawa Duchá/ y łpráwuie mocy w was [Qui ergo tribuit vobis Spiritum] WujNT Gal 3/5.

»dodawac mądrości« (1): Jego łwiádectwá prózne obłudnołci Dźiateczkóm máłym dodáią mądrołci KochPs 27.

»dodawac (dobrej) myłli, otuchy« = *consolari* Mącz; *iniicere cogitationem* Cn [szyk zmienny] (10:1): Leop Ios 1 arg; BielKron 210; Mącz 182d, 400a [2 r.]; RejZwierc 19v; BiałKaz K2; Niemáłz przeto dla częgo tych rzeczy (o ktorychem mowł) ták wielce wázyć/ áby nam miáły myłli dodáwac [ut animos nobis faciant]. ModrzBaz 57v; Długie zdrowie obiecuiąc/ myłli dobrej dodawáiąc pámięci nam łmierć wymuiie [łwiat]/ ktorą przeciww łobie czuie. ArtKanc Sl6v; Słuzą nam [aniólowie] dodáiąc nam myłli łwiętych/ y broniać nas od duchow złych SkarKaz 635a; KlonWor 26.

»dodawac (dobrej) nadzieje« = *in spem vocare* Mącz; *commovere ad spem* Modrz [szyk zmienny] (6): RejWiz 34v; Mącz 504b; Wino záłfte tákie ma przyrodzenie/ iż ludzi naprzod czyni wefóle/ potym gdy łię go więcey nápije/ dodawa dobrej nádzieie/ y więłszego o łobie rozumienia [reddat ... spei maioris ac praeclarius de se sentientis] ModrzBaz 52; Kogo wzrułza rzecz iáka lubiezna y dodawa mu tey nádzieie że iey dołtápi [Qui re iucunda commovetur ad spem illius potiundae] ModrzBaz 7; Przeto żoná/ gdy łię przytráfi [...] iáki fráfunek/ tedy ma mężá pociefzáć/ włługuiąc mu/ dobrej nádzieie dodawáiąc/ tułząc łepłzą fortunę WerKaz 289; KlonWor 77.

»dodawac ognia [= *zapału*]« (1): á będzie nam dodawał tego ognia niebiełkiego s tego ołtarzá łwięte^{go} á z máyefłtatu Bołtwá łwego/ iż nigdy nie wftániemy w żadnych burzkach łwiátá tego RejAp 73.

»dodawac ognia [= *namiętnołci*]« [szyk zmienny] (2): bo człowiek w tey mierze/ gdzie miłość dodáie ognia/ trudno łie ma vmiárkowác. Górndworz Dd3v; Iednák y niémam zá złé/ bo nieunofzonym Rządzcą miłość/ y łtárcóm czáłsem náwáłtonym Rzéfko ognia dodáie GosłCast 31.

»dodawać potuchy« [w tym: do czego (1)] [szyk zmienny] (3): drudzy toż rozumieią/ y mowią/ ktorych żadna krzywdą niedolega: ktorzi ludźiom iuż zaiątrzonym y ízáleiącym/ dodawaią zdaniem y powagą íwą dobrej potuchy [qui hominibus iam incitatis et furentibus addunt pondus iudicii et adthoritatis suae]. *ModrzBaz* 62v; *WyprPl* A2v; Tám grzech y íwą przewrotność w íobie wychwalaią [ludzie niestateczni] Y potuchy do złego więcey dodawaią. *KołąkSzczęśl* A4.

»serca dodawać« = *animare Calag* [szyk zmienny] (26): *LubPs* ee4 marg; *RejZwierz* 6, 39v [2 r.]; *BielKron* 245; *RejZwierz* 96v, 261, 262v, 265, Bbbv; *BielSpr* 64; *CzechRozm* 202; Owę páníą zá mátkę przydał im Bog cnotę/ Aby ná wízem młodość ich dobrze íprawowaią/ A ná wízytkie cne íprawy íercá dodawaią. *PapPan* E3; A tym íercá nawięcey dodaią íobie/ íakobych ia iuż prawie zwąptił o tobie. *KochPs* 5, 99, 133; *SkarŻyw* 207; Czárt nań z pieklá łuk ciągnie by mu zádał trwoę: Ale niewinność z wiarą íercá dodawaią *KochMRot* C; *Calep* 71b; *GórnTroas* 51; Zągmuntowé tedy/ Ládiíławowé y Ludwikowé porażki/ więcey wam íercá ná nieprzyaiaciela wálzého dodawać/ niźli was ítráłyć máiá *OrzJan* 42; *LatHar* 146, 169 marg, 202, 326; *PaxLiz* E2.

»siły, mocy, możności dodawać« [szyk zmienny] (6 : 4 : 1): *BierEz* P4v; *RejPs* 99v; *Masculo*, Potrzepczam, Potwirdzam/ Mocy śmiałości y sył dodayę. *Mącz* 210c [2 r.]; Beítia záfię álbo namieftnicy íey do dawa íobie tej mocy/ iz y vípráwiedliwić/ y grzechy odpuścić/ y do niebá kogo chce wedle zdania íwego wpuścić może *RejAp* 145; *RejPosWstaw* [21³]v, [110²]; Miey Duchá S. ktory cię tu przez Sákrámentá poświąca/ y mocyc dodawa/ áby w Chrześciáńkíey wierze zápieczętował żywot íwoy *KarnNap* F; *KochPs* 99, 133; odłzczepieńftwá Chrześciáńkíe y nieposłufzeńftwo ku Chryftułowí [...] Turkowi síły dodaią/ ífz íeít kościołowi Bożemu ták frogi. *SkarŻyw* 560.

»dodawać strachu, trwogi« [szyk zmienny] (1 : 1): *RejWiz* 40v; zewfząd powftaią Srogie wiátry/ zewfząd ítráchu ludźiom dodaią Chmury czarné/ grádu pełné/ y trzáłkáwice *KochFr* 85.

»śmiałości, męstwa dodawać« = *animare, masculine Mącz* [szyk zmienny] (6 : 1): *Animus habitat in auribus*, Proverb. Dobre tużenie ímiałości dodawa. *Mącz* 10c, 10b, 210c; *RejZwierz* 262v; á ktora [ustawa o mężobójstwie] popędliwościam złych ludźi záwždy dodawa śmiałości [guae rabiem improborum semper armaverit] *ModrzBaz* 79; Wízyftko mogę/ mowi S. Páweł w tym ktory mi męftwá dodaię. *LatHar* 576; *StryjKron* 547.

»wesela dodawać« (2): *LatHar* 596; Ty [trunku] wéfela dodaięfz/ vćiefzney rofkofzy/ Krotochwile/ Muzyki *PaxLiz* Dv.

»dodawać wiary« = *uверить, zaufać* [szyk zmienny] (2): *Elevare testimonium alicuius*, Odrzuć íwiádectwo czyie. Niedodáwac mu wiary. *Mącz* 190b; *RejPos* 11v.

»zdrowia dodawać« (1): y Páná Bogá z tego chwałę/ żeć y zdrowia dodaię/ y ku rozmowam Chriítiáńkim zápala. *CzechRozm* 121v.

α. Zwroty z dopełnieniem bliższym, które można zastąpić czasownikiem utworzonym od tematu rzeczownikowyrażającego to dopełnienie (34) :

»błogosławieństwa dodawać« = *błogosławić* (1): á íáko Pan Bog ma błogosłáwieńftwa y pomocy íwey dodáwac? *PowodPr* 14.

»dodawać drog [= *wskazówkę*]« = *wskazywać* [*szyk zmienny*] (3): Pyerweć pan Bog Ewę do Adámá przyprowadził y zwyązał/ á pothem rzekł: Rosćcye á mnożcye fyę/ dodawáyąc nam tem drogi/ ábyfmy włafną żonę myeli/ fluffnie/ pochwalnie fyę fnyą oddáli/ á o płod fyę ftáráli. *GliczKsiąż* B7; *RejWiz* 95v; *RejPos* 183v.

»[od czego] obron dodawać« = *bronić* (1): Od chytrości pokrytych/ Swiátá złošnego/ y ludzi fałzywych/ [...] Obron dodawa/ moźnych/ świętobliwych. *GrabowSet* V2.

»pomocy dodawać« = *pomagać; praestare auxilia JanStat* (10): *GroicPorz* z, kk2; *ModrzBaz* 107; Ma niepobóźné ludzi w nienawiści/ Dobrym/ gdzie może/ Pomocy dodawa *KochPs* 19; Dziękuie tobie/ że co godziná ábo y chwilá nie przeftáiefz dobrodzieyftw twoich ná mię wylewác/ y zbáwieniu memu we wzyftkim pomocy dodawác. *LatHar* 27, 440; *SarnStat* 999, 1069, 1113; *PowodPr* 14.

»rady dodawać« = *radzić; consulere Calep* [*szyk zmienny*] (23): *GliczKsiąż* N5; Iáko mie winiú iżebym ia ku temu mężoboyftwu rády y pomocy dodawał/ y miał bym o tym wiedzieć *GroicPorz* z, kk2, mm4; *BielKron* 264; *RejPos* 72v, 240; *RejZwierc* 163v; ták/ iż wierze/ że Bog będąc iuz do narodu ludzkiego łáfkáwzy/ dodawałci rády gdyś to pił [tibi fuisse in consiliis, dum ea scriberes] *ModrzBazBud* ¶ 5v; *ModrzBaz* 102v, 107; *PaprUp* I; gdzie ci/ Którzy nam rády w fprawách dodawáią; Zá co álbo dánk álbo háńbę máią. *ZawJeft* 29; *Calep* 247a; *GórnTroas* 43; *RybGęśli* D3; A gdyż nie było portu fpofoznego ku żimowaniu/ wiele ich rády dodawało puścić fię ftámtąd [*plurimi statuerunt consilium navigare inde*] *WujNT Act* 27/12; ále záwždy im/przećiwko wzyftkim nieprzyaciódom/ ich zdrádzie/ y naieździéch/ rády/ pomocy/ y łáfkki wiernie dodawác [*auxiliis, consiliis et favoribus suis prosequi et iuvare JanStat* 757] *SarnStat* 999, 1069, 1113; *SiebRozmyśl* Mv; *PowodPr* 72; *KlonWor* 62.

»dodawać ratunku« = *ratować* (4): *RejAp* 152v; On dodáie rátku Położónym w krzywdách frogich/ Y w żáłoŃnym fráfunku. *KochPs* 13; 128; Po pewnym przymiérzu twoim/ Dodáiefz rátku fwoim. *ZawJeft* 15.

2. *Dokładać, dorzucać, dolewać; complere, supplere Cn* [czego] (4) : w ktorých [*lampach*] ogień y wnocy y wednie vftáwitztnie gorzał/ á lud póspolity IzráhelŃki Oleiu dodawał. *KrowObr* 90v.

dodawać czemu (2): *RejZwierc* 216v; [*iskierki*] cnot dobrych dáie nam nátura: ktore iefli fię nie poddymáią/ gáfná á gdy im wiátru y drew to iefł ćwiczenia poboźnego dodáiemy: piękny z nich y wielki ogień fię wznieca. *SkarKaz* 420b.

dodawać do czego (1): Ten ogień ktory im zniebá przyšzedł/ chowác Pan Bog kazał/ á kápłanom go fynom Aaronowym ftrzec/ y do niego drew dodawác/ áby nigdy niezgáł. *SkarŻyw* 492.

Przysłowie: Szyrzy fie ogyeń gdy mu drew dodawałz *RejZwierc* 216v.

Synonimy: 1. *dawać, udzielać; a. dostarczać, podawać; b. czynić, sprawiać; 2. dokładać.*

Formacje pochodne cf DAĆ.

Cf **DODAJĄCY, DODAWAJĄCY, DODAWANIE, DODAWANY**